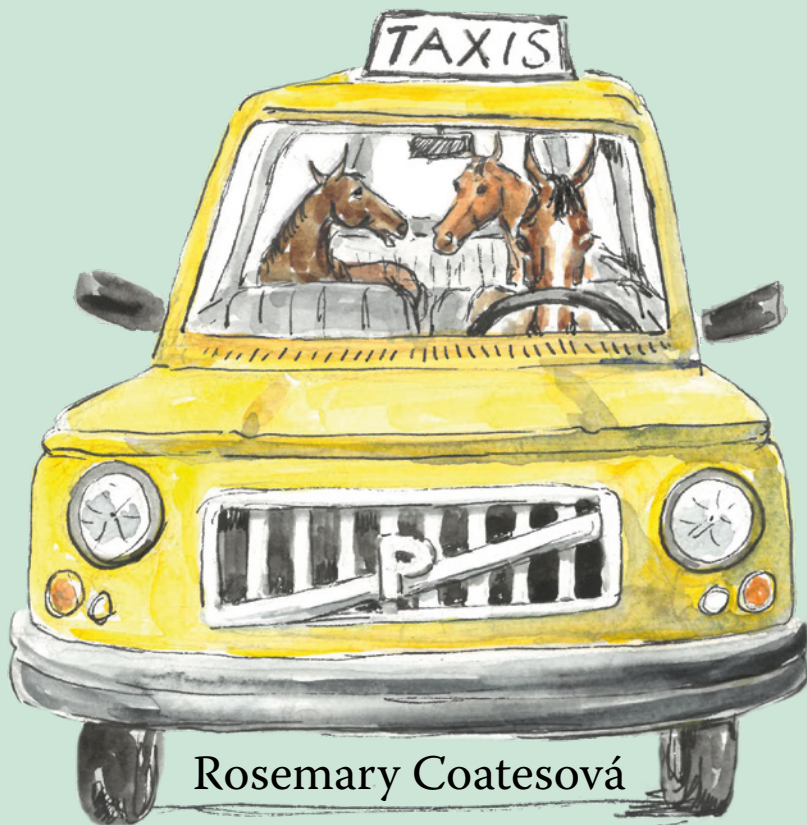

MALÝ ILUSTROVANÝ PRŮVODCE
koňskými dostihy

Rosemary Coatesová

MALÝ ILUSTROVANÝ PRŮVODCE

koňskými dostihy

Rosemary Coatesová

GRADA PUBLISHING

MALÝ ILUSTROVANÝ PRŮVODCE
koňskými dostihy
Rosemary Coatesová

Přeloženo z originálu **HORSE RACING TERMS** vydaného ve Velké Británii v roce 2018.
Vydáno se souhlasem nakladatelství Merlin Unwin Books Ltd.

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 9283. publikaci

Překlad Ladislav Nagy
Odpovědný redaktor Martin Jun
Jazyková korektura Ondřej Kučera
Grafická úprava a sazba Karolína Bendová
Počet stran 160
První vydání, Praha 2024
Vytiskla tiskárna FINIDR, s.r.o., Český Těšín

Text © Rosemary Coates 2018
Illustrations © Rosemary Coates 2018

Czech translation © 2024 Grada Publishing, a.s.
First published in the United Kingdom by Merlin Unwin Books Limited, 2018.
This translation of Horse Racing Terms is published by arrangement with
Merlin Unwin Books Limited. All rights reserved

ISBN 978–80–271–7325–9 (ePub)
ISBN 978–80–271–7324–2 (pdf)
ISBN 978–80–271–5048–9 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.
Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Předmluva

Lidé snažící se o zpopularizování dostihů si pravidelně stěžují na neproniknutelnost zvláštního žargonu tohoto sportu. „Co je to furlong, handicap, valach?“ ptají se. „Jak můžeme oslovit nové publikum, když budeme dál mluvit tímhle obstarožním jazykem?“

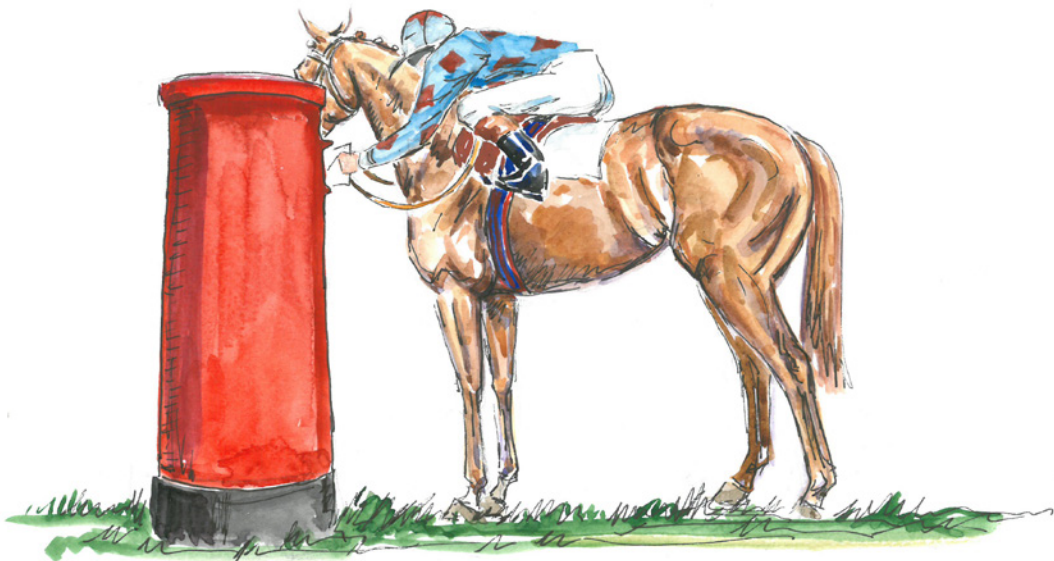
Dostihy jsou naštěstí vůči takovým blábolům imunní. Na vině není nikdy jazyk, nýbrž nedostatečné povědomí o něm. Ve svém jádru jsou dostihy až překvapivě prosté. Stádo krásných koní spolu soutěží o to, či hnědý – nebo někdy bílý – nos přetne cílovou čáru jako první, a tím se stane vítězem. Takhle je to po celá století. Za touto jednoduchostí, stejně jako u mnoha dalších skvostných počínů, se skrývá fascinující složitost.

Vysvětlit ji si v téhle úžasné knížce vzala za úkol Rosemary Coatesová. Kniha výstižně a svěže představuje dostihový žargon, který navíc doprovází vtipnými ilustracemi, takže každému umožní si velmi záhy a plynně osvojit jazyk turfů, tedy jazyk toho nejkrásnějšího sportu na světě.

Adrian McGlynn, ředitel Weatherbys, společnosti spravující Plemennou knihu anglického plnokrevníka

Kompletní abecední seznam
dostihových termínů a slangu
používaných v českém dostihovém
sportu najdete na straně 152–158.

Zkušební cval

„Zkušební cval“, někdy též hantýrkou „prubikentre“, je ta část před dostihem, kdy se jezdci na svých koních vydávají cvalem k místu startu. Tento cval pozorně sledují sázkaři, aby vyhodnotili, jak se který kůň pohybuje. V počátcích dostihů se startovalo od sloupku (odtud anglický termín „gone to post“, jenž lze zároveň přeložit jako „odesláno poštou“), později startovací sítí. Dnes se v rovinových dostizích obvykle startujete ze startovních boxů, u překážkových dostihů se start nejčastěji provádí gumou nataženou přes dráhu, kterou startér pustí, když jsou koně seřazeni na startu.

Startovní boxy

Startovní boxy, hantýrkou též zvané „mašina“, je zařízení, z něhož se startuje většina rovinových dostihů. V angličtině se označuje jako (startovní) „brána“.

Velké překážkové dostihy, například Velká pardubická, se startují páskou nataženou přes dráhu, kterou startér pustí zároveň s mávnutím červeným praporkem. Některé překážkové dostihy a rovinové dostihy na menších závodištích se též startují praporkem.

Trenéři

Trenér je osoba, jež je odpovědná za přípravu dostihového koně.

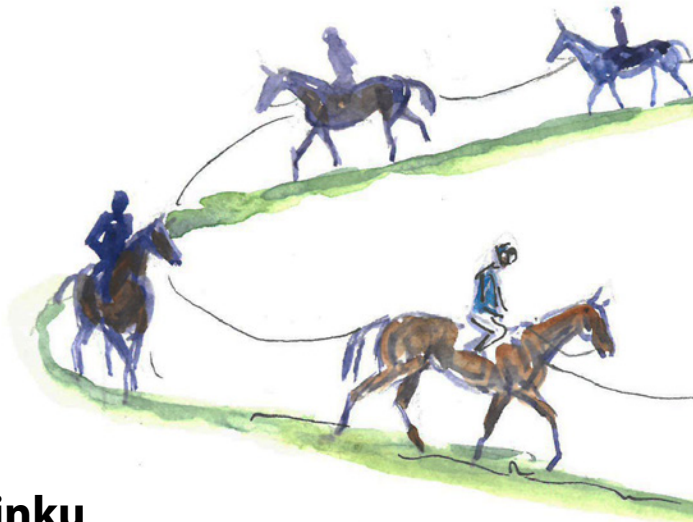
V kolébce turfu, Anglii, nesměly být jako trenéři dostihového koně vedeny ženy až do roku 1966, kdy Florence Nagleová úspěšně zažalovala tamní dostihovou autoritu Jockey Club. Dnes jsou v Anglii i v celé Evropě ženy úspěšnými trenérkami rovinových i překážkových koní.

Licence trenéra

Držitel licence trenéra je oprávněn připravovat dostihové koně. Držitel licence „trenéra-majitele“ smí připravovat pouze omezený počet dostihových koní, pokud je má ve vlastnictví on nebo jeho nejbližší příbuzní (manželský partner, rodiče a rodiče manželského partnera, jeho sourozenci a sourozenci jeho manželského partnera, jeho děti a děti jeho manželského partnera). Pro získání takové licence musí uchazeč absolvovat zkrácený specializační kurz pro trenéry majitele pořádaný Jockey Clubem ČR.

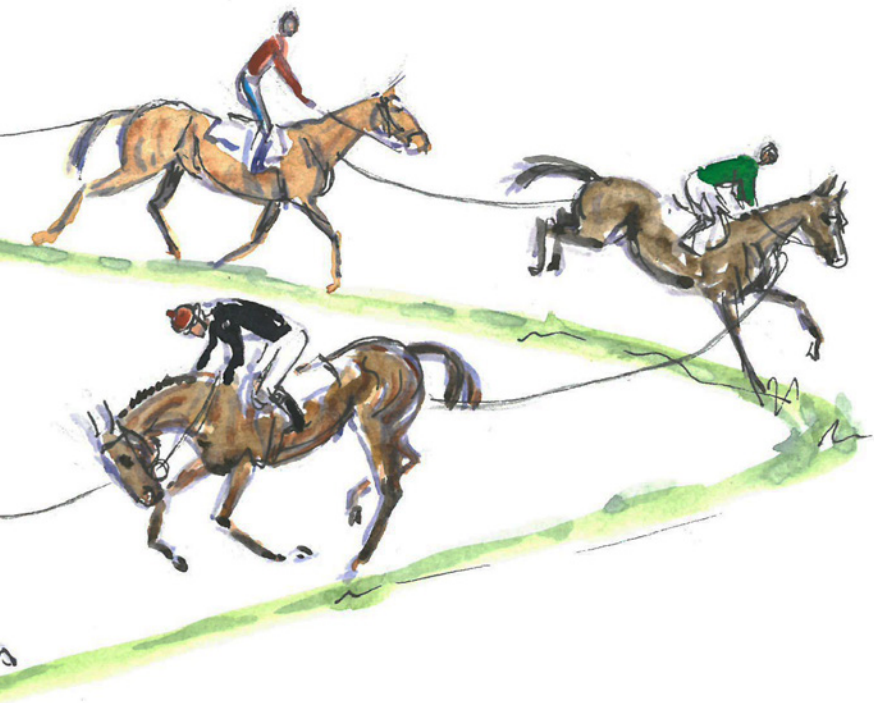
Držitel profesionální licence trenéra může trénovat neomezený počet koní, a to včetně koní vlastněných jinými subjekty.

Koně v tréninku

Pojmem koně v tréninku se označují koně, které daný trenér připravuje pro rovinové nebo překážkové dostihy. Každý trenér má tréninkovou listinu a na ní musejí být všichni připravovaní koně zapsaní. V Británii se v této souvislosti mluví o počtu koní, které má trenér „na laně“.

Ošetřovatelé/pracovní jezdci

Zaměstnanci ve stájích, kteří se starají o koně. Věkem se velmi liší, od teenagerů až po dospělé. Každý z nich se stará o určitý počet svěřených koní – uklízí jim box, čistí je a často je i jezdí v tréninku.

Hlavní ošetřovatel

Hlavní ošetřovatel, někdy zvaný též „futrák“, dohlíží na další ošetřovatele a na hladký chod stáje. Zároveň je zodpovědný za přípravu krmiva pro jednotlivé koně. V zahraničí je ve stájích obvykle určen i speciální pracovník, který s koňmi cestuje na dostihy. V Česku tuto činnost většinou obstarávají běžní ošetřovatelé i trenéři, někteří plní i funkci řidiče.

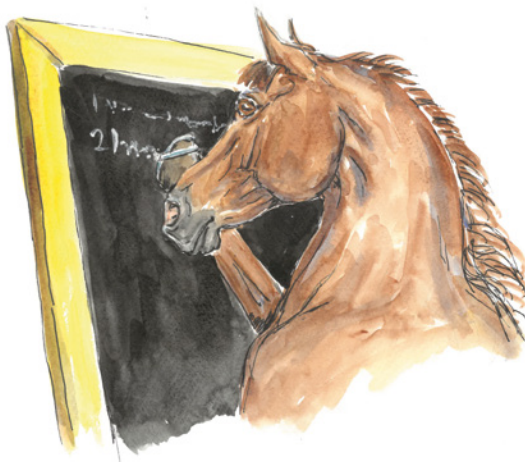

Dostihy neztvítězvtších

To jsou dostihy pro koně, kteří dosud v žádném dostihu neztvítězvtžili. Někteří z neztvítězvtžvtších se třeba umístili mezi prvními pěti neboli „na tabuli“, a tudíž získali dotaci, nicméně nikdy žádný dostih nevyhráli.

Tyto dostihy se pořádají pro koně obou pohlaví.
V Británii se pro ně vžil pojem „dostihy panen“.

Tabule

Umístěním „na tabuli“ se v českém dostihovém slangu míní umístění na prvních pěti místech. Ta jsou také dotovaná. Výraz pochází z toho, že v před-digitálních dobách dostihová komise, tedy rozhodčí, vyvěšovala u cílové věže na „tabuli“ pořadí prvních pěti koní.